

Άρειος Πάγος 1264/2014 (Β2, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Πηγή: <http://www.areiospagos.gr/>, ΕΕΔ Τόμος 73/2014, σελ. 1326

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Β2' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Γεώργιο Γιαννούλη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Δημήτριο Μουστάκα, Χριστόφορο Κοσμίδη, Νικόλαο Τρούσα και Ασπασία Καρέλλου, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 11 Μαρτίου 2014, με την παρουσία και του Γραμματέα Γεωργίου Φιστούρη για να δικάσει μεταξύ:

Της αναιρεσείουσας-καλούσας: Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία "ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.", πρώην "ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Α.Σ.Ε.Ε.", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Γεώργιο Λεβέντη και κατέθεσε προτάσεις.

Των αναιρεσιβλήτων-καθ' ων η κλήση: 1) Δ. χήρας Ε. Μ., το γένος Α. Π., 2) Μ. Μ. του Ε., 3) Α. Μ. του Ε., κατοίκων ..., οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Βασίλειο Νιζάμη με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και κατέθεσε προτάσεις, 4) Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία "ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΒΟΛΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ", που εδρεύει στον Βόλο και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από τις πληρεξούσιες δικηγόρους της Μαρία Παναγιωτοπούλου και Ευγενία Αποστολίδου με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και κατέθεσε προτάσεις, 5) Επαγγελματικού Σωματείου με την επωνυμία "ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΕΡΓΑΤΩΝ ΒΟΛΟΥ" που εδρεύει στον Βόλο και εκπροσωπείται νόμιμα, το οποίο εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Στέργιο Λυμπερδόπουλο με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και κατέθεσε προτάσεις, 6) Η. Κ. του Γ., κατοίκου ..., ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τις πληρεξούσιες δικηγόρους του Μαρία Παναγιωτοπούλου και Ευγενία Αποστολίδου με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και κατέθεσε προτάσεις.

Κοινοποίηση: Σ. Τ. του Κ., κάτοικος ..., ο οποίος δεν παραστάθηκε στο ακροατήριο.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 10/7/2006 αγωγή των υπό στοιχεία 1-3 ήδη αναιρεσιβλήτων, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Βόλου και συνεκδικάστηκε με την από 20/4/2007 ανακοίνωση δίκης με προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση και παρεμπόπτουσα αγωγή της ήδη αναιρεσεύουσας. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 26/2008 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 504/2011 του Εφετείου Λάρισας. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζήτησε η αναιρεσεύουσα με την από 19/1/2012 αίτησή της, και την επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση με τις από 26/11/2012 προτάσεις της.

Εκδόθηκε η 1224/2013 απόφαση του Αρείου Πάγου που κήρυξε την συζήτηση απαράδεκτη. Την υπόθεση επανέφερε προς συζήτηση η αναιρεσεύουσα με την από 23/10/2013 κλήση της.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Η Εισηγήτρια Αρεοπαγίτης Ασπασία Καρέλλου ανέγνωσε την από 15/11/2012 έκθεσή της, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της από 15/11/2012 αιτήσεως αναιρέσεως.

Ο πληρεξούσιος της αναιρεσεύουσας ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως και την καταδίκη του αντίδικου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Επειδή, κατά το άρθρο 922 ΑΚ, ο κύριος ή ο προστήσας κάποιον άλλον σε μια υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία που ο υπηρέτης ή ο προστηθείς προξένησε σε τρίτον παράνομα κατά την υπηρεσία του. Κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως "προστηθείς" για την αδιοπραξία του οποίου ευθύνεται, το πρόσωπο που δέχεται τις υπηρεσίες του, είναι εκείνος που με τη βούληση του τελευταίου ως "προστήσαντος" απασχολείται διαρκώς ή παροδικώς με τη διεκπεραίωση υποθέσεως και γενικά με την εξυπηρέτηση των συμφερόντων αυτού, κάτω από τις οδηγίες και εντολές τούτου ως προς τον τρόπο εκπληρώσεως των καθηκόντων του. Από την ίδια διάταξη συνάγεται ότι ο προστήσας ευθύνεται για τις άδικες πράξεις του προστηθέντος, εις ολόκληρον με αυτόν (άρθρο 926 εδ' α' ΑΚ), εφόσον τελέσθηκαν, είτε κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας, η οποία του ανατέθηκε βάσει συμβάσεως (μισθώσεως εργασίας, εντολής κ.λ.π.), είτε επ' ευκαιρία ή εξ αφορμής της υπηρεσίας, ακόμη δε και κατά κατάχρηση αυτής γενόμενες, εφόσον μεταξύ ζημιογόνου ενέργειας και

υπηρεσίας υπάρχει εσωτερική συνάφεια. Είναι αδιάφορη η νομική σχέση που συνδέει τον προστήσαντα με τον προστηθέντα και αρκεί το γεγονός ότι ο τελευταίος, όταν αδικοπρακτούσε, τελούσε υπό τις οδηγίες και εντολές του προστήσαντος ως προς τον τρόπο εκπληρώσεως των καθηκόντων του, χωρίς να είναι απαραίτητη και η διαρκής επίβλεψή του, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση πάντως ότι ο προστηθείς ενεργούσε προς διεκπεραίωση υποθέσεως και γενικά προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων του προστήσαντος. Εξάλλου από τις διατάξεις του Ν. 5167/1931 που κωδικοποιήθηκε με το από 4/9-3-1932 Π.Δ. "περί ρυθμίσεως των φορτοεκφορτωτικών εργασιών στα λιμάνια", όπως ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε από τον Α.Ν. 384/1936 και τους νόμους 1473/1950 και 3239/1955, συνάγεται, ότι όπου εφαρμόζεται το νομοθετικό αυτό καθεστώς, οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες ενεργούνται αποκλειστικά από εργάτες οι οποίοι τελούν σε σχέση αναγκαστικής από το νόμο συμβάσεως εργασίας με τον κύριο των φορτοεκφορτωμένων πραγμάτων, ανεξάρτητα από το χαρακτηρισμό της συμβάσεως αυτής από τους συμβαλλομένους. Περαιτέρω, ο εκ του άρθρου 559 αρ, 14 του Κ.Πολ.Δ. λόγος αναιρέσεως ιδρύεται, αν το δικαστήριο παρά το νόμο κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από το δικαίωμα ή απαράδεκτο που προέρχεται από παραβίαση δικονομικής διατάξεως. Τέλος, κατά το άρθρο 216 παρ,1 του Κ.Πολ.Δ. η αγωγή, εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στα άρθρα 118 ή 117, πρέπει να περιέχει: α) σαφή έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, β) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς και γ) ορισμένο αίτημα. Διαφορετικά είναι αόριστη και απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από την επισκόπηση του δικογράφου της αγωγής, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, οι ενάγοντες εκθέτουν, ότι από την αναλυτικώς περιγραφόμενη αδικοπρακτική συμπεριφορά του δευτέρου εναγομένου, που απασχολείτο από την πρώτη εναγομένη και ήδη αναιρεσείουσα, με αναγκαστική από το νόμο σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ως φορτοεκφορτωτής - κουμανταδόρος, στη φόρτωση, για λογαριασμό αυτής, χαλύβδινων ράβδων σε φορτηγό πλοίο, τραυματίσθηκε θανάσιμα ο φορτοεκφορτωτής Κ. Μ., γιος της πρώτης και αδελφός των λοιπών εναγόντων. Ζήτησαν δε να αναγνωρισθεί ότι οι εναγόμενοι, η πρώτη ως προστήσασα τον δεύτερο, ο οποίος παρείχε την εργασία του με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας και προς εξυπηρέτηση του οικονομικού συμφέροντος της πρώτης, υποχρεούνται να καταβάλουν, εις ολόκληρον ο καθένας,

ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, την οποία υπέστησαν από το θάνατο του ως άνω συγγενούς τους, τα εις αυτή χρηματικά ποσά. Με αυτό το περιεχόμενο η ένδικη αγωγή, αν και δεν περιέχει εξαντλητικό προσδιορισμό της έννοιας της προσθήσεως και των ειδικότερων εντολών και οδηγιών προς τον προστηθέντα, είναι ορισμένη, με μόνη την αναφορά της ύπαρξης σχέσης προσθήσεως μεταξύ της πρώτης εναγομένης και ήδη αναιρεσείουσας και του συνδεδόμενου με αυτή με αναγκαστική σχέση εξαρτημένης εργασίας προστηθέντος δεύτερου εναγομένου. Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, από το άρθρο 559 αρ. 14 Κ.Πολ.Δ., είναι αβάσιμος.

Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αρ. 1 του Κ.Πολ.Δ. αναίρεση επιτρέπεται αν παραβιάσθηκε κανόνας ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών. Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοσθεί ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή αν εφαρμοσθεί ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν εφαρμοσθεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή (Ολ.ΑΠ 7/2006). Εξάλλου, κατά το άρθρο 559 αρ. 19 του Κ.Πολ.Δ. αναίρεση επιτρέπεται, αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει, ότι ο προβλεπόμενος απ' αυτήν λόγος αναιρέσεως ιδρύεται, όταν στην ελάχισονα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας) ή τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται με βάση το πραγματικό του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνησή της (ανεπαρκείς αιτιολογίες) ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία), δηλαδή όταν δεν προκύπτει από την απόφαση ποια πραγματικά περιστατικά δέχθηκε αυτή, ώστε σε συνδυασμό με το διατακτικό της να κριθεί περαιτέρω, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν τα στοιχεία της διατάξεως που εφαρμόσθηκε. Αντίθετα δεν υπάρχει έλλειψη νόμιμης βάσης όταν πρόκειται για ελλείψεις αναγόμενες στην εκτίμηση των αποδείξεων και μάλιστα στην ανάλυση, στάθμιση και αξιολόγηση του εξαγόμενου από αυτές πορίσματος, διότι σημασία έχει το τι αποδείχθηκε και όχι γιατί αποδείχθηκε και το δικαστήριο της ουσίας προβαίνει ανέλεγκτα στην κρίση του αυτή, κατ' άρθρο 561 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ. Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφαση, δέχθηκε ανελέγκτως τα ακόλουθα: Η πρώτη εναγομένη και ήδη

αναιρεσεΐουσα ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία "ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΣΕΕ", της οποίας η επωνυμία τροποποιήθηκε σε "ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ", διατηρεί εργοστάσιο στο 14^ο χιλιόμετρο της Ε.Ο. Βόλου - Λάρισας. Λόγω των καθημερινών σχεδόν φορτοεκφορτώσεων εμπορευμάτων της στο λιμάνι του Βόλου, βρίσκεται σε μόνιμη βάση, στο χώρο του λιμανιού, υπάλληλος της, ο οποίος φροντίζει και συντονίζει την όλη διαδικασία των φορτοεκφορτώσεων. Το δεύτερο προσεπικαλούμενο σωματείο με την επωνυμία "ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΕΡΓΑΤΩΝ ΒΟΛΟΥ" είναι πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση που έχει ως σκοπό, σύμφωνα με το καταστατικό του, τη συνένωση όλων των λιμενεργατών του Βόλου σε μια οργάνωση με κοινή επιδίωξη τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, επαγγελματικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων τους και μέλη του είναι όλοι όσοι ασκούν το επάγγελμα του φορτοεκφορτωτή στο λιμάνι του Βόλου και είναι εφοδιασμένοι με επαγγελματικό βιβλιάριο από την αρμόδια ΕΡΦ Λιμένος Βόλου. Όλες οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες που πραγματοποιούνται στο λιμάνι του Βόλου, διενεργούνται αποκλειστικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. της 4/9-3-1932, όπως ισχύουν, από φορτοεκφορτωτές μέλη του προσεπικαλουμένου σωματείου, που έχουν επαγγελματικό βιβλιάριο. Οι φορτοεκφορτωτές τελούν σε σχέση αναγκαστικής από το νόμο συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας με τον κύριο των φορτοεκφορτωμένων πραγμάτων. Η αμοιβή των φορτοεκφορτωτών καθορίζεται ως προς το ύψος και τον τρόπο υπολογισμού της με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, η οποία εγκρίνει σχετική πρόταση της οικείας ΕΡΦΛ και ισχύει υποχρεωτικά στις σχέσεις μεταξύ απασχολουμένων στον κλάδο εργατών και των κυρίων των φορτοεκφορτωνομένων πραγμάτων. Συνεχίζει το Εφετείο, ότι κατά πάγια πρακτική οι κύριοι των φορτοεκφορτωνομένων πραγμάτων καταβάλουν στο ως άνω σωματείο τα φορτοεκφορτωτικά δικαιώματα, στα οποία περιλαμβάνονται οι αμοιβές των εργασθέντων εργατών - φορτοεκφορτωτών και οι αναλογούσες εργοδοτικές και εργατικές εισφορές υπέρ του ΙΚΑ, στη συνέχεια δε το σωματείο παρακρατεί τις ασφαλιστικές εισφορές, τις οποίες αποδίδει στο ΙΚΑ και το υπόλοιπο ποσό, που αντιστοιχεί στην αμοιβή των εργασθέντων εργατών - φορτοεκφορτωτών το κατανέμει μεταξύ των τελευταίων. Το ως άνω σωματείο ενεργεί την είσπραξη και κατανομή των εργατικών αμοιβών για λογαριασμό των απασχοληθέντων φορτοεκφορτωτών - μελών του, αποσκοπώντας στη διασφάλιση της κανονικής είσπραξης και ορθής κατανομής μεταξύ αυτών, στη δε είσπραξη των ασφαλιστικών εισφορών ως εντολοδόχος και για λογαριασμό του ΙΚΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 58

της ΥΑ 55575/1/479/2965 του Κανονισμού Ασφαλίσεως του ΙΚΑ που ορίζει ότι: "Αι κατά νόμον εισφοραί δια την ασφάλισιν των κατά το προηγούμενον άρθρον εργατών φορτοεκφορτώσεων εν γένει, των εφοδιασμένων δια νομίμων βιβλιαρίων επαγγελματικής ταυτότητος φορτ/των και ανηκόντων εις ανεγνωρισμένα Σωματεία ή εγκεκριμένους κατά το Ν. 602/1914 Συνεταιρισμούς Φορτ/των, ων αι διοικήσεις μεσολαβούν εις την είσπραξιν της αμοιβής των μελών τούτων δια την υπ' αυτών παρεχομένην εργασίαν, εισπράττονται και καταβάλλονται εις το Ίδρυμα παρά των Διοικήσεων των ως άνω Σωματείων ή Συνεταιρισμών. Προς τούτο αι ανωτέρω διοικήσεις, ενεργούσαι ως εντολοδόχοι του Ίδρυματος και δια λογαριασμόν αυτού ως δικαιούχοι των εισπραττομένων, υποχρεούνται όπως κρατούν: α) την εργοδοτικήν μερίδα της ασφαλιστικής εισφοράς εκ των, παρά των εργοδοτών φορτωτών ή παραληπτών των εμπορευμάτων ή ειδών, εισπραττομένων υπ' αυτών εργατικών δικαιωμάτων προσηυξημένων κατά το ποσοστόν της εργοδοτικής εισφοράς και αποδίδουν εις το Ίδρυμα εντός ... β) την εργατική μερίδα της ασφαλιστικής εισφοράς εκ της υπ' αυτών καταβαλλομένης εις τα μέλη του Σωματείου του Συνεταιρισμού αμοιβής και αποδίδουν εις το Ίδρυμα εντός ..." Περαιτέρω, σύμφωνα με το καταστατικό του προσεπικαλουμένου σωματείου, ο επόπτης εργασίας είναι αιρετό μέλος αυτού, όχι όμως μέλος του διοικητικού του συμβουλίου και οι αρμοδιότητές του συνίστανται στη μέριμνα για την τήρησιν της εκ περιτροπής σειράς εργασίας των φορτοεκφορτωτών, στην ανάθεσιν καθημερινά και κατά σειρά εκ περιτροπής εργασίας στα μέλη του σωματείου, στον καθορισμό των ομοχειριών εργατών για τις φορτοεκφορτώσεις, στην εποπτεία για τη ομαλή και απρόσκοπτη διεξαγωγή των φορτοεκφορτώσεων από τα μέλη του σωματείου και στην υποχρέωσιν αναφοράς στο ΔΣ κάθε διαφοράς που προκύπτει μεταξύ εργατών και εργοδοτών. Δέχεται, ακολούθως το Εφετείο, ότι στις 21/6/2004 η πρώτη εναγομένη, δια του εκπροσώπου της ενημέρωσε το προσεπικαλούμενο σωματείο ότι πρόκειται να γίνει φόρτωση χαλύβδινων ράβδων, παραγωγής της, στον προσωρισμένο στο λιμένα του Βόλου φορτηγό πλοίο με την ονομασία "R. B." σημαίας Αζερμπαϊτζάν. Ο επόπτης εργασίας, με βάση το ακολουθούμενο σύστημα εκ περιτροπής εργασίας των μελών του σωματείου όρισε την ομάδα εργασίας που θα απασχολούνταν στις 25/6/2994 με τη φόρτωση των ανωτέρω προϊόντων της εναγομένης στο ως άνω πλοίο και η οποία αποτελούνταν από τον Σ. Τ. (δεύτερο εναγόμενο) ως επικεφαλής κουμανταδόρο και τους Α. Φ. και Κ. Μ., ως εργάτες φορτοεκφορτωτές. Την παραπάνω ημερομηνία ο δεύτερος εναγόμενος έθεσε τις υπηρεσίες του ως φορτοεκφορτωτή - κουμανταδόρου

στη διάθεση της πρώτης εναγομένης, η οποία, όπως είχε υποχρέωση εκ του ως άνω νόμου, τις αποδέχθηκε και έτσι καταρτίσθηκε μεταξύ της τελευταίας και του δευτέρου εναγομένου αναγκαστική σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Η φόρτωση των χαλύβδινων ράβδων (μπιγκεπών), που είχαν μήκος 10μ, γινόταν με ηλεκτροκίνητο περιστρεφόμενο γερανό ξηράς, τον οποίο η πρώτη εναγομένη είχε μισθώσει από την προσεπικαλούμενη εταιρεία ΟΛΒ ΑΕ, χειριστής του οποίου ήταν ο προσεπικαλούμενος Η. Κ. υπάλληλος της τελευταίας. Επίσης η πρώτη εναγομένη είχε παράσχει και τα άλλα, αναγκαία για τη φόρτωση, μέσα και συγκεκριμένα το κλαρκ, τις αλυσίδες (σαμπάνια) και τα ξύλα, Κατά την ως άνω φόρτωση, δεν ήταν παρών υπάλληλος της πρώτης εναγομένης. Ο προσεπικαλούμενος Η. Κ. μετέφερε με το γερανό τα δέματα των χαλύβδινων ράβδων από την προβλήτα, όπου ήταν αποθεθειμένα από τους υπαλλήλους της πρώτης εναγομένης, στο αμπάρι του πλοίου. Μέσα στο αμπάρι βρίσκονταν οι ως άνω φορτοεκφορτωτές Α. Φ. και Κ. Μ. και στο κατάστρωμα του πλοίου, προς την πλευρά της θάλασσας, βρισκόταν ο κουμανταδόρος β' εναγόμενος. Ο τελευταίος είχε υποχρέωση να ρυθμίζει, να καθοδηγεί και να ελέγχει την κίνηση του γερανού κατά τη μεταφορά του φορτίου, να ειδοποιεί τους εργαζομένους στο αμπάρι ότι επίκειται η κάθοδος του φορτίου, ώστε να απομακρυνθούν από την περιοχή κίνησης αυτού και να ελέγχει εάν πράγματι αυτοί βρίσκονταν σε ασφαλείς θέσεις, προτού δώσει εντολή στο χειριστή του γερανού για καταβίβαση του φορτίου. Ο δεύτερος εναγόμενος βρισκόταν σε θέση ορατή από τον χειριστή του γερανού Η. Κ. και του έδινε εντολές, με χειρονομίες και φωνές, για την ασφαλή κατάβαση του φορτίου, ειδοποιώντας ταυτόχρονα και τους εργαζόμενους μέσα στο αμπάρι. Οι πρώτοι ράβδοι τοποθετήθηκαν στα πλευρικά τοιχώματα του αμπαριού, με τη βοήθεια κλαρκ, το οποίο μεταφέρθηκε με το γερανό μέσα στο αμπάρι. Η πλήρωση του αμπαριού γινόταν με απευθείας τοποθέτηση των ράβδων από το γερανό ξηράς με τη βοήθεια των δύο εργατών Α. Φ. και Κ. Μ., που βρίσκονταν στο αμπάρι. Οι ευρισκόμενοι μέσα στο αμπάρι εργάτες δεν είχαν οπτική επαφή με το χειριστή του γερανού ούτε σαφή εικόνα και αντίληψη για την πορεία του φορτίου και ως εκ τούτου ήταν απολύτως αναγκαία η ρύθμιση της φόρτωσης από κουμανταδόρο. Για τη φόρτωση του 20ου δέματος ο δεύτερος εναγόμενος, ο οποίος βρισκόταν στο κατάστρωμα προς τη μεριά της θάλασσας, έδωσε εντολή στο χειριστή του γερανού, να αρχίσει την καταβίβαση του φορτίου, χωρίς προηγουμένως να ειδοποιήσει τους ευρισκόμενους στο αμπάρι εργάτες, ότι επίκειται καταβίβαση και να ελέγξει εάν οι ανωτέρω εργάτες βρίσκονταν σε ασφαλείς γι' αυτούς θέσεις, καθόσον

θεωρούσε δεδομένο ότι οι εργαζόμενοι είχαν επίγνωση του κινδύνου, όπως όλοι οι λιμενεργάτες και μπορούσαν να αυτοπροστατευθούν. Όταν το αιωρούμενο δέμα άρχισε να εισέρχεται στο αμπάρι και ενώ βρισκόταν σε μικρή απόσταση από το σημείο απόθεσης, ο δεύτερος εναγόμενος αντιλήφθηκε καθυστερημένα ότι ο εργάτης Κ. Μ. βρισκόταν στην πλευρά του αμπαριού όπου θα γινόταν η απόθεση του δέματος, δηλαδή στην αντίθετη πλευρά από αυτή στην οποία έπρεπε να βρίσκεται και μάλιστα βρισκόταν μεταξύ του αιωρούμενου δέματος και του σημείου απόθεσης αυτού. Αμέσως έδωσε εντολή στο χειριστή του γερανού να σταματήσει την καταβίβαση φωνάζοντας δυνατά "όπα, όπα". Ο τελευταίος διέκοψε αμέσως την καταβίβαση, πλην όμως το φορτίο, βάρους 6 περίπου τόνων, ταλαντεύθηκε και κτύπησε τον Κ. Μ., στο στήθος και του προκάλεσε συντριπτικά κατάγματα στα τελευταία πλευρά των δύο ημιθωρακίων συνεπεία των οποίων υπέστη ολιγαρκή καταπληξία και επήλθε ο θάνατος του. Ο δεύτερος εναγόμενος εργαζόταν ως φορτοεκφορτωτής από το έτος 1980, ήταν εφοδιασμένος με σχετικό επαγγελματικό βιβλιάριο και εκ περιτροπής με άλλους συναδέλφους του εκτελούσε καθήκοντα κουμανταδόρου. Το ανωτέρω ατύχημα οφείλεται κατά ποσοστό 50% σε υπαιτιότητα (αμέλεια) του δεύτερου εναγομένου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός δεν κατέβαλε την επιμέλεια και προσοχή, την οποία κάτω από τις ίδιες περιστάσεις θα κατέβαλε κάθε μέσος συνετός και επιμελής κουμανταδόρος φορτοεκφορτωτής, μέσα στα πλαίσια των κανόνων που ρυθμίζουν την άσκηση του επαγγέλματος του, των συνηθειών που επικρατούν στις συναλλαγές και της κοινής πείρας και λογικής, την οποία (επιμέλεια) αν είχε καταβάλει θα μπορούσε να προβλέψει το επιζήμιο αποτέλεσμα και να το αποφύγει. Στην επέλευση του ατυχήματος, κατά ποσοστό 50%, συνέτρεξε και ίδιο πταίσμα του θανόντος και ειδικότερα αμέλειά του, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός αν και ως παλαιός και έμπειρος φορτοεκφορτωτής γνώριζε τη διαδικασία της φόρτωσης και την επικινδυνότητα του αιωρούμενου και με δυνατότητα περιστροφής φορτίου, εν τούτοις εντελώς απρόσεκτα βρισκόταν τη δεδομένη στιγμή στην περιοχή κίνησης αυτού. Δέχεται ακολούθως το Εφετείο, ότι η πρώτη εναγομένη και ήδη αναιρεσεύουσα δια του εκπροσώπου της καθόριζε το χρόνο έναρξης της εργασίας, τη διάρκεια αυτής και παρείχε τα μέσα φορτώσεως και συγκεκριμένα το γερανό με το χειριστή αυτού, το κλαρκ, τις αλυσίδες και τα ξύλα. Επίσης, είχε δικαίωμα ασκήσεως γενικής εποπτείας και επιβλέψεως επί της εργασίας των ανωτέρω φορτοεκφορτωτών και άρα και επί του δευτέρου εναγομένου, ασκούσε δε το δικαίωμά της αυτό, όταν η ίδια το έκρινε αναγκαίο, μέσω του ευρισκόμενου στο

χώρο του λιμανιού υπαλλήλου της. Η παροχή εκ μέρους της πρώτης εναγομένης προς τους φορτοεκφορτωτές ειδικών οδηγιών ως προς τον τρόπο εργασίας τους, τις οποίες αυτοί ελάμβαναν μόνο από τον επόπτη εργασίας, δεν ήταν δυνατή, καθόσον η εργασία που παρείχαν οι ανωτέρω, απαιτούσε ειδικές γνώσεις και εμπειρία. Η αναιρεσείουσα δεν μπορούσε να δώσει ειδικές οδηγίες σχετικά με τη φόρτωση και στοιβασία του φορτίου εντός του πλοίου, δεδομένου ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 134 του ΚΙΝΔ που περιέχουν αναγκαστικό δίκαιο, ο εκναυλωτής έχει την επιμέλεια της φόρτωσης και στοιβασίας του φορτίου. Το δε γεγονός ότι ο εκάστοτε εργοδότης - κύριος των φορτοεκφορτωμένων πραγμάτων και εν προκειμένω η πρώτη εναγομένη, δεν είχε πειθαρχική εξουσία επί των απασχολουμένων φορτοεκφορτωτών δεν αναιρεί την ύπαρξη εξάρτησης, δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 4 του Π.Δ. της 4/9-3-1932, τη σχετική πειθαρχική εξουσία ασκεί, λόγω της ανυπαρξίας σταθερού εργοδότη, η οικεία ΕΡΦΛ, στην οποία ο εκάστοτε εργοδότης έχει το δικαίωμα να αναφέρει τυχόν πλημμελή εκτέλεση της εργασίας του φορτοεκφορτωτή ή άλλη παράβαση, εφόσον δε ο δεύτερος εναγόμενος προσλήφθηκε από την πρώτη εναγομένη με αναγκαστική σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, υφίσταται εκούσια από την πλευρά της τελευταίας χρησιμοποίηση αυτού. Σχέση προστήσεως μεταξύ του προσεπικαλούμενου σωματείου και του δευτέρου εναγομένου δεν υπήρξε, διότι όσον αφορά την επίμαχη φόρτωση, δεν υπήρξε καμία συμβατική ή άλλη σχέση μεταξύ της πρώτης εναγομένης και του προσεπικαλούμενου σωματείου, ούτε μεταξύ του τελευταίου και του δευτέρου εναγομένου. Από την παροχή δε της εργασίας των φορτοεκφορτωτών το προσεπικαλούμενο σωματείο δεν είχε κάποιο οικονομικό όφελος. Καταλήγει δε το Εφετείο, ότι ενόψει όλων των προεκτεθέντων, ότι ο δεύτερος εναγόμενος τελούσε σε σχέση αναγκαστικής από το νόμο συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας με την πρώτη εναγομένη, ότι η τελευταία είχε δικαίωμα παροχής γενικών οδηγιών και επιβλέψεως της εργασίας του και ότι η πρώτη εναγομένη παρείχε τα τεχνικά μέσα για την παροχή της εργασίας του, η σχέση που συνέδεε το δεύτερο εναγόμενο με την πρώτη εναγομένη ήταν αυτή της προστήσεως, κατά την έννοια του άρθρου 922 ΑΚ, και ως εκ τούτου η πρώτη εναγομένη ως προστήσασα ευθύνεται για τη ζημία που προξένησε ο προστηθείς απ' αυτή δεύτερος εναγόμενος. Κατ' ακολουθίαν των παραδοχών αυτών απέρριψε την έφεση της εναγομένης και ήδη αναιρεσείουσας κατά της πρωτόδικης αποφάσεως, που είχε δεχθεί την ύπαρξη σχέση προστήσεως μεταξύ της πρώτης και του δευτέρου εναγομένου και αναγνώρισε ότι οι εναγόμενοι υποχρεούνται να καταβάλουν στους

ενάγοντες, εις ολόκληρον ο καθένας, ως χρηματική ικανοποίηση το ποσό των 40,000 ευρώ στην πρώτη και των 20,000 ευρώ σε καθένα από τους λοιπούς ενάγοντες και ήδη αναιρεσίβλητους. Κρίνοντας έτσι το Εφετείο, α) ορθά εφάρμοσε στην κρινόμενη περίπτωση τις περί προσθήσεως ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 922 επ.ΑΚ, καθόσον με τις ως άνω παραδοχές και ιδιαίτερα με τις παραδοχές ότι μεταξύ της αναιρεσείουσας και του Σ. Τ. καταρτίσθηκε αναγκαστική σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ότι η αναιρεσείουσα παρείχε στον Σ. Τ. και στους λοιπούς εργαζόμενους στη συγκεκριμένη φορτοεκφόρτωση φορτοεκφορτωτές, όλα τα αναγκαία για την φορτοεκφόρτωση των εμπορευμάτων της μέσα και ότι η αναιρεσείουσα είχε το δικαίωμα, δια του υπαλλήλου της που βρισκόταν σε μόνιμη βάση στο λιμάνι του Βόλου, γενικής εποπτείας και επιβλέψεως της εργασίας του Σ. Τ. και των λοιπών ως άνω φορτοεκφορτωτών, συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις εφαρμογής των ως άνω διατάξεων, και β) διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφαση πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο της ορθής εφαρμογής των ως άνω διατάξεων που εφαρμόσθηκαν. Ειδικότερα, οι παραδοχές της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ότι λόγω των καθημερινών σχεδόν φορτοεκφορτώσεων εμπορευμάτων της αναιρεσείουσας στο λιμάνι του Βόλου, βρίσκεται σε μόνιμη βάση, στο χώρο του λιμανιού, υπάλληλος της, ο οποίος φροντίζει και συντονίζει την όλη διαδικασία των φορτοεκφορτώσεων, ότι οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες που πραγματοποιούνται στο λιμάνι του Βόλου διενεργούνται αποκλειστικά από φορτοεκφορτωτές μέλη του προσεπικαλουμένου σωματείου, ότι οι φορτοεκφορτωτές τελούν σε σχέση αναγκαστικής από το νόμο συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας με τον κύριο των φορτοεκφορτωμένων πραγμάτων, ότι στις 21/6/2004 η αναιρεσείουσα, δια του εκπροσώπου της, ενημέρωσε το προσεπικαλούμενο σωματείο ότι πρόκειται να γίνει φόρτωση χαλύβδινων ράβδων, παραγωγής της, στο προσωρισμένο στο λιμένα του Βόλου φορτηγό πλοίο με την ονομασία "R. B." σημαίας Αζερμπαϊτζάν, ότι ο επόπτης εργασίας με βάση το ακολουθούμενο σύστημα εκ περιτροπής εργασίας των μελών του σωματείου, όρισε την ομάδα εργασίας που θα απασχολούνταν στις 21/6/2004 με τη φόρτωση των ανωτέρω προϊόντων της εναγομένης στο ως άνω πλοίο και η οποία αποτελούνταν από τον Σ. Τ. (δεύτερο εναγόμενο) ως επικεφαλής κουμανταδόρο) και τους Α. Φ. και Κ. Μ. ως εργάτες - φορτοεκφορτωτές, ότι την παραπάνω ημερομηνία ο δεύτερος εναγόμενος έθεσε τις υπηρεσίες του ως φορτοεκφορτωτή - κουμανταδόρου στη διάθεση της αναιρεσείουσας, η οποία, όπως είχε υποχρέωση εκ

του νόμου, τις αποδέχθηκε και έτσι καταρτίσθηκε μεταξύ της τελευταίας και του δεύτερου εναγομένου αναγκαστική σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ότι η αναιρεσεύουσα είχε παράσχει και τα άλλα αναγκαία για τη φόρτωση μέσα και συγκεκριμένα το κλαρκ, τις αλυσίδες και τα ξύλα, ότι η αναιρεσεύουσα δια του εκπροσώπου της καθόριζε το χρόνο έναρξης της εργασίας, τη διάρκεια αυτής και παρείχε τα μέσα φορτώσεως και συγκεκριμένα το γερανό με το χειριστή αυτού, το κλαρκ, τις αλυσίδες και τα ξύλα και ότι η αναιρεσεύουσα είχε επίσης δικαίωμα ασκήσεως γενικής εποπτείας και επιβλέψεως επί της εργασίας των ανωτέρω φορτοεκφορτωτών και άρα και επί του δεύτερου εναγομένου, είναι πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις, ως προς το κρίσιμο για την έκβαση της δίκης ζήτημα της ύπαρξης σχέσης προστήσεως μεταξύ της αναιρεσεύουσας και του εργαζόμενου σ' αυτή με αναγκαστική σχέση εξαρτημένης εργασίας για τη συγκεκριμένη φορτοεκφόρτωση στο λιμάνι του Βόλου Σ. Τ., από την αμελή συμπεριφορά του οποίου επήλθε ο θάνατος του εργάτη - φορτοεκφορτωτή Κ. Μ. και στηρίζουν το αποδεικτικό πόρισμα και το διατακτικό της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Επομένως, οι αντίθετες αιτιάσεις που προβάλλονται με τους ενιαίως κρινόμενους δεύτερο και τρίτο λόγους αναιρέσεως, πρώτο και δεύτερο μέρος ο καθένας, από το άρθρο 559 αρ. 1 και 19 του Κ.Πολ.Δ. αντίστοιχα είναι αβάσιμες.

Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 335, 338, 339, 340 και 346 του Κ.Πολ.Δ. συνάγεται, ότι το δικαστήριο για να σχηματίσει τη δικανική του πεποίθηση ως προς τη βασιμότητα ή μη των προβαλλομένων από τους διαδίκους πραγματικών ισχυρισμών που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη του όλα τα νόμιμα αποδεικτικά μέσα, που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, είτε προς άμεση απόδειξη, είτε προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, χωρίς να είναι ανάγκη να γίνεται ειδική μνεία και χωριστή αξιολόγηση του καθενός απ' αυτά, αρκεί να γίνεται αδιστάκτως βέβαιο από το όλο περιεχόμενο της αποφάσεως ότι συνεκτιμήθηκαν όλα τα αποδεικτικά μέσα των διαδίκων. Η παράβαση της ανωτέρω υποχρεώσεως του δικαστηρίου της ουσίας ιδρύει τον προβλεπόμενο από το άρθρο 559 αρ. 11γ' του Κ.Πολ.Δ. λόγο αναιρέσεως, όταν καταλείπονται αμφιβολίες για το αν πράγματι λήφθηκαν υπόψη από το δικαστήριο της ουσίας. Δεν θεμελιώνει όμως το λόγο αυτό η παράλειψη του δικαστηρίου της ουσίας να μνημονεύσει ρητά στην απόφασή του ποια αποδεικτικά μέσα χρησιμοποιήθηκαν για άμεση και ποια για έμμεση απόδειξη ή να καθορίσει τη βαρύτητα που αποδόθηκε σε καθένα απ' αυτά. Στην προκείμενη περίπτωση η

αναιρεσεύουσα με τους ενιαίως κρινόμενους τέταρτο και πέμπτο λόγους αναιρέσεως, από το άρθρο 559 αρ. 11 γ' του Κ.Πολ.Δ. αιτιάται το Εφετείο για μη λήψη υπόψη των μαρτυρικών καταθέσεων των μαρτύρων Γ. Α., Γ. Μ., Α. Φ. και Ε. Μ., οι οποίες περιλαμβάνονται στα πρακτικά της πρωτοβάθμιας δίκης. Οι λόγοι αυτοί είναι αβάσιμοι, καθόσον, από τη γενική βεβαίωση στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι λήφθηκαν υπόψη "... οι ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων που περιέχονται στα προσκομιζόμενα με επίκληση πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ..." σε συνδυασμό με το όλο περιεχόμενο της, δεν καταλείπονται αμφιβολίες ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη και τις μαρτυρικές καταθέσεις των εξετασθέντων στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου μαρτύρων. Επειδή, από τη διάταξη του άρθρου 559 αρ. 10 του Κ.Πολ.Δ. που ορίζει, ότι αναίρεση επιτρέπεται αν το δικαστήριο παρά το νόμο δέχτηκε πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στη δίκη, ως αληθινά, χωρίς απόδειξη, προκύπτει ότι ο λόγος αυτός αναιρέσεως ιδρύεται, όταν το δικαστήριο δέχεται πράγματα, δηλαδή αυτοτελείς ισχυρισμούς, οι οποίοι τείνουν σε θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του δικαιώματος που ασκείται με την αγωγή, ένσταση ή αντένσταση, χωρίς να έχει προσαχθεί οποιαδήποτε απόδειξη για τα πράγματα αυτά, ή όταν δεν εκθέτει από ποια αποδεικτικά μέσα άντλησε την απόδειξη γι' αυτά. Στην προκείμενη περίπτωση η αναιρεσεύουσα με τον έκτο λόγο αναιρέσεως από το άρθρο 559 αρ. 10 του Κ.Πολ.Δ. προβάλλει την αιτίαση ότι το Εφετείο κατέληξε στο αποδεικτικό του πόρισμα, σχετικά με το δικαίωμα ασκήσεως γενικής εποπτείας και επιβλέψεως των εργασιών των φορτοεκφορτωτών κατά τη διάρκεια της επίμαχης φορτοεκφορτώσεως και άρα ότι ο Σ. Τ. ήταν προστηθείς της σε αυτήν την φορτοεκφόρτωση, χωρίς καμία απόδειξη. Ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι αβάσιμος, γιατί, όπως από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει, την κρίση του για την ύπαρξη σχέσεως προστήσεως μεταξύ της αναιρεσεύουσας και του φορτοεκφορτωτή Σ. Τ., με δικαίωμα ασκήσεως γενικής εποπτείας και επιβλέψεως των εργασιών των φορτοεκφορτωτών εκ μέρους της αναιρεσεύουσας, με υπάλληλο της που βρισκόταν σε μόνιμη βάση στο λιμάνι του Βόλου, το Εφετείο άντλησε από τα νομίμως προσκομισθέντα με επίκληση αποδεικτικά μέσα, που μνημονεύονται στην απόφαση (καταθέσεις μαρτύρων που εξετάστηκαν στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, ένορκες βεβαιώσεις, έγγραφα) και δεν δέχθηκε τα πιο πάνω περιστατικά χωρίς απόδειξη.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 19/1/2012 αίτηση για αναίρεση της 504/2011 αποφάσεως του Εφετείου Λάρισας.

Καταδικάζει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων τα οποία ορίζει σε χίλια οκτακόσια (1.800) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 10 Ιουνίου 2014.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 12 Ιουνίου 2014.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ